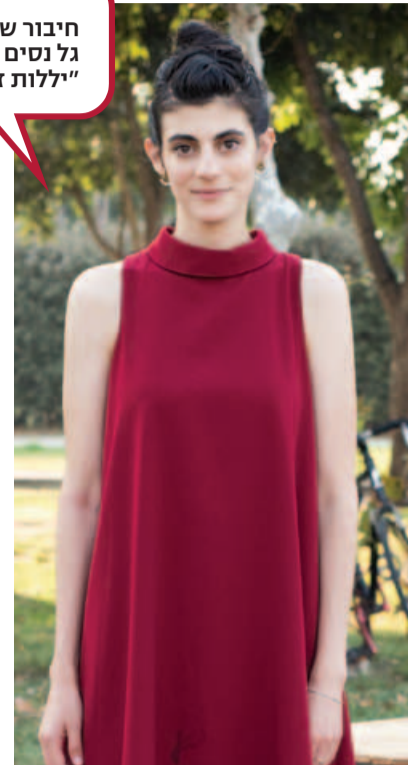

צילום: עופר וקנין באדיבות ארטפורט

חיבור של אנושיות וטבע. גל נסים ורגע מתוך הסיור "יללות זהובות"

צילום: אוקליד ספינק באדיבות ארטפורט

לעשות שלום עם התנים

האומנית גל נסים יצרה את "יללות זהובות", אפליקציית סיור שמע ומציאות רבודה שעוקבת מקרוב אחרי התנים בפארק הירקון • בארטפורט, המרכז לאומנות עכשווית בדרום העיר, עזרו לפרויקט הזה להפוך נגיש ופתוח לכולם

והעומק, מתעכבת עליהם ומלמדת קצת איך להסתכל אחרת על הטבע. וככה הלכנו ורדית ואני, כל אחת עם האוזניות שלה ומדי פעם סימנו אחת לשנייה על התנים שפתאום היו בכל מקום. גם באוזניים שלנו, גם על מסך הפלאפון וגם באמת, ממש לידנו. במציאות הלא רבודה. אני לא רוצה לעשות יותר מדי ספויילרים. רוצה להשאיר כמה שיותר הפתעות, רק אומרת שגל מצליחה להיות שם אישית מאוד, אבל גם מכוונת ומלמדת. בנקר דה השביעית והאחרונה בסיור, מול הגדה הפראית, גל סיפרה באוזניות סיפור הצלה שהייתה עדה לו באחד מביקוריה בפארק. זה קרה במקום שאנחנו עמדנו בו. הקשבתי לסיפור והייתי בשוק כשהעיניים התמלאו דמעות. ואז פתאום ורדית סימנה לי. עקבתי אחרי כיוון היד שלה. העיניים נעצרו על תנה שירדה עם הגור שלה לשתות מים. זה היה מקסים ועדיין. גם התנים כנראה נדבקו מכל הנדיבות הזאת ופרגנו לנו מראה לצרוב בזיכרון.

× × ×

וגל? כשאנחנו הלכנו אחרי הקול והסיפורים שלה בפארק היא כבר הייתה על המסוס לנו יורק כי ממש תיכף היא מתחילה ללמד קורס קיץ באוניברסיטת ניו יורק על חיות אורבניות. היא גם נערכת לתערוכה חדשה שלה שנושאה הוא הציפורים שנהרגות אחרי שהתנגשו בקירות הזכוכית של מגדלים ("רק בצפון אמריקה נהרגות ככה מיליארד ציפורים בשנה"). ואחרי הקיץ היא תלמד באוניברסיטת קרלומביה אומנות ומדעים. אז היא שם, אבל השאירה לנו כאן אפליקציה שהיא כולה ידע ונדיבות אנושית שמתחברים לנדיבות של הטבע. אתם לא רוצים לפספס את החי וויה הזאת.

זוגה. כשהתקבלה לרזידנסי של ארטפורט היא הייתה הרבה על הקו. עוברת מהג'ונגל האורבני שם ל"ג'ונגל" בפארק הירקון. הקורונה לא הקלה, אבל היא לא ויתרה. הגיעה לישראל, הייתה ימים ארוכים, שהצטרפו לשבועות ולחודשים, בפארק הירקון, חוקרת ולומדת מאנשי גני יהושע היכן אוהבים התנים להסתובב, איפה המי חילות שלהם, מקומות המסתור. בסופו של התהליך הארוך הושלמה האפליקציה שלוקחת את המשתמשים בה עד למצרים העתיקה שם הפך התנן לאל האהוב אנוכיס (ששמעו הגיע עד לירקון). תתפלאו. נמצאו כאן שרידים שמעידים על כך) ועד לימינו אנו. גל עוברת בדרך את כל הפחדים האפריים והיופי המדהים של הטבע ובמשך 50 דקות מרגשות, מסקרנות ומפתיעות. נדיבות חשבתי שוב כשגל וורדית סיפרו שהאפליקציה המושקעת והיפהפיה שהושקה בשבת, "יללות זהובות", שמה בעברית ובאנגלית GOLDEN HOWELS, נגישה לציבור חינוך אין כסף. כל אחד יכול להוריד אותה ולצאת בזמנו החופשי לסיור הזה. כל מה שצריך זה טלפון נייד עם סוללה מלאה ואוזניות.

אז ראייתם תנים? שאלתי את גל וורדית שחיכו לי אחרי הסיור שהפסדת. "ברור", הן אמרו. "תמיד רואים". "אני מתכננת לצאת מחר בבוקר", אמרתי להן. "אני באה איתך", ורדית אמרה מיד. בנדיבות.

רצינו להגיע מוקדם לפני שיהיה חם מאוד. את הסיור (שמועד לבני 8 ועד 120) רצוי לעשות בבוקר או קצת לפני השקיעה, אבל לא בחושך כי אז אי אפשר לראות את הדברים אליהם מכוונת גל. והמראות, תצטרפו לסמוך עליי, לא ראייתם אותם לפני כן. רובנו פשוט עוברים אותם ומדלגים בלי לשים לב, אבל גל, עם העדינות שלה

אחר כך הצטרפה לתוכנית שבה שולבו לימודי הביולוגיה עם תוכניות מיוחדות בכזאלאל, אבל רק כשהגיעה לנו יורק לפני שבע שנים, היא גילתה את המקום שהיא רוצה להעמיק בו ממש. "שמורה סינתטית" הוא נקרא ומטרתו לחקור את הקשר שבין האדם לחיות האורבניות "שמורות" אותו אבל הן פחות אהובות עליו.

כמו למשל?

"חולדות", היא אומרת. "או יונים וג'וקים". אני עוד מנסה לעכל את התשובה כשהיא מוסיפה: "חולדות אני אוהבת במיוחד. הן מאוד דומות לנו בני האדם. המקום שבו האדם נפגש עם החיות האלה שפחות מועדפות עליו, שהוא פוחד מהן. אם מאפשרים לאנשים מפגש בטוח, לא מאיים ולא מסוכן אז משהו קורה. החיות הן שגרירות מצוינות של עצמן והלב נפתח אליהן. רק כשהאדם מצליח לוותר על המחשבה, הרצון והמעשה להשמיד את החיות שהוא פוחד מהן ולברוק אופציות אחרות של תקשורת, עולה האפשרות לקיים כאן חיים משותפים שאני ממש מאמינה בהם".

× × ×

בגלל זה היא באה לכאן. ב-2018, אחרי שבנתה אפליקציה מיוחדת עם סיור בעקבות הדיבונים בסנטרל פארק, היא הציעה לארטפורט, מרכז לאומנות עכשווית בדרום תל אביב, לבנות אפליקציה שמשלבת בין אומנות למדע (ולתרבות, היסטוריה, דת, פילוסופיה ומה לא) בעקבות התנים בפארק הירקון. ורדית גרוס, מנהלת ארטפורט, השתכנעה וגל הוזמנה להיות אחת מכמה אומנים שזוכים מדי שנה לרזידנסי (שהות אומן) ולליווי צמוד בארטפורט. כאן החל מסע העבודה על סיור השמע והמציאות המרוברת. גל כאמור מתגוררת בניו יורק יחד עם בן

זה אמור להיות טור על תנים, אבל בדרך הביתה מפארק הירקון, כשהיזעה התערבבה עם דמעות שהפתיעו גם אותי, הבנתי שזה בעצם טור על נדיבות.

× × ×

תנים בפארק הירקון אלה חדשות ישנות מאוד. לא ישנות כמו הזמן שבו הגיעו עו התנים לאזור הזה לפני אלפי שנים, אבל מספיק ישנות כדי שאולי תעשו את הטעות ותדלגו על השורות הבאות במחשבה שכבר שמעתם הכל. גם אני קצת פקפקתי וקצת נדרשתי לדרבן את עצמי כדי לנסות להגיע לנקודת ההתחלה של סיור מיוחד בעקבות התנים. לנסות להגיע, כן. כי בסופי שבוע, כל תל אביבי יודע, אי אפשר להשיג מוניות. אין ככה יצא שהסיור המיוחד התחיל, נמשך וגם הסתיים בזמן שאני עוד ניסיתי בכל הדרכים, דיגיטליות וגם מסורתיות יותר, להשיג מונית מיוחדת. "אל תדאגי", מסרה לי מרחוק גל נסים, אומנית רב תחומית שבנתה את האפליקציה של סיור השמע והמציאות הרבודה שבשבת הייתה ההשקה שלו. "אני מחכה לך". מחכה לי, התפלאתי גם כשהזמן נקף ואני, שכבר עליתי על המונית וירדתי במקום הלא נכון, הסתבכתי ולא הצלחתי למצוא אותה. והיא חיכתה בסבלנות ונדיבות.

× × ×

גל נסים נולדה בתל אביב לפני 32 שנה. מאז ומתמיד נקרעה בין שני קציוות. אומנות ומדעים. תיכון למדה בתלמה ילין. חשבה לרגע אולי להיות זמרת. אחר כך דייקה את עצמה יותר וחיברה בין הקציוות. את התואר הראשון עשתה בביולוגיה וקוגניציה באוניברסיטה העברית בתוכנית אמירים המיועדת לסטודנטים מצטיינים.

